

Regeringskansliet
li.jl@regeringskansliet.se

En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa (SOU 2025:58)

Er beteckning: LI2025/01991

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker i många delar utredningens förslag. Länsstyrelsen ser positivt på att stärka hästföretagandet, som vi bedömer har möjlighet att ge positiva jämställdhetseffekter. Kvinnor är i högre utsträckning småföretagare och har svårare att ta del av ekonomiska stöd av olika skäl. Att stärka kvinnors företagande, arbetsvillkor och infrastruktur i hästsektorn skulle kunna stärka förutsättningarna för att öka kvinnors ekonomiska makt och inflytande. Vi instämmer även i att näringen har betydelse för länets utveckling, i synnerhet landsbygdens.

Länsstyrelsen avstyrker dock några av förslagen, bland annat gällande strandskydd och bygglov, med hänvisning till nyligen gjorda ändringar i lagstiftningen. Vi avstyrker även förslaget att tillsätta en utredning om villkorad läkemedelsförskrivning.

Kapitel 2 Utvecklingen i hästnäringen

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att Jordbruksverket får i uppdrag att ta fram nödvändiga system och parametrar för att kunna sammanställa data och följa utvecklingen av hästnäringen i Sverige.

Kapitel 3 Stärkt företagande och ökad sysselsättning

3.19.1 Inkludera hästföretagare i investeringsstödet

Investeringsstödet för ökad konkurrenskraft ska bidra till att uppfylla den svenska livsmedelsstrategins mål och prioriteringar och till en produktion som är långsiktigt hållbar. Som det ser ut i dag, så ingår inte hästen till särskilt stor del i Sveriges livsmedelsförsörjning.

Vi ser inte att hästföretag passar in inom stödet för ökad konkurrenskraft som det är utformat i dag. Lantbruk med krav på lönsamhet söker stöd i hög konkurrens med andra företag och redan nu ser vi att företag med annan animalieproduktion än nötkreatur har svårt att stå sig i konkurrensen om stödpengarna.

Om det ändå ska utredas om hästföretag ska finnas med inom ökad konkurrenskraft, ser vi att stödet skulle kunna ha ytterligare en delåtgärd/inriktning som fokuserar på mindre företag/mindre animalieproduktion.

Vi bedömer att det skulle passa bättre att skapa ett nytt stöd som hästföretagare kan söka. I det tidigare Landsbygdsprogrammet fanns "Nya jobb" som var populärt bland hästföretagare. Det stödet fokuserade på arbetstillfällen på landsbygden som stämmer väl överens med tanken att hästföretagen ska växa och utvecklas.

Inom dagens stödformer kan investeringsstöd för diversifiering ges till verksamhet med hästar, under förutsättning att den sökande har ett jordbruksföretag.

3.19.2 Inkludera hästen i beräkningen för djurtätheten i kompensationsstödet

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att inkludera häst i djurtäthetsberäkningen för kompensationsstödet. Detta bör även uppmuntra till att hästarna anmäls i högre grad och därmed kommer med i statistiken. Vårt förslag är att en häst ska räknas som en djurenhet, enligt samma system som finns i miljöprövningsförordningen.

3.19.3 Underlätta finansiering av hästföretag

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att ge Jordbruksverket i uppdrag att undersöka om finansieringsinstrument inom ramen för GJP även kan vara aktuellt för hästnäringen.

3.19.4 Bygglov och strandskydd

Länsstyrelsen avstyrker att justera bestämmelserna om bygglov och strandskydd så att även hästhållning ingår areella näringar. Som det är nu kan vi konstatera att hästverksamhet, när den bedrivs flexibelt över tid som en del i jordbruksverksamhet, är undantagen från strandskyddsbestämmelserna enligt praxis. Vi anser inte att det är lämpligt att fristående hästhållning ska vara undantagen.

Länsstyrelsen erinrar om att strandskyddsbestämmelserna, sedan utredaren lade fram sitt förslag, har ändrats från den 1 juli 2025. Strandskyddet har tagits bort från vatten under 1 ha storlek och vattendrag under två meters bredd. Samtidigt har definitionen för när undantaget för jordbruk gäller för bisyssla ändrats, från att avse när en verksamhet ger ett tillskott av betydelse för utövaren, till att det i princip ska avse en verksamhet med vinstsyfte som bedrivs långsiktigt. Detta ser vi medför att fler mindre företag som kombinerar hästhållning med jordbruk kommer att omfattas av undantaget. I samma lagändring infördes även en ny dispensgrund i 7 kap. 18 f §. Syftet med den nya dispensgrunden är att gynna småföretagande på landsbygden. Länsstyrelsen ser att detta kan vara en grund för att medge trygga startbesked för den som vill starta en hästverksamhet som näring på landsbygden.

I samband med den ändring i PBL som trädde i kraft den 1 december 2025, undantogs ekonomibyggnader i område som inte omfattas av detaljplan från bygglovsplikt. Samtidigt infördes en definition av begreppet ekonomibyggnad. Den anger ekonomibyggnad avser en byggnad som behövs för jordbruket, skogsbruket, vattenbruket, fisket eller renskötseln.

Att byggnaden behövs för de uppräknade näringarna innebär att den måste ha ett omedelbart samband med den aktuella näringen samt att en bedömning av verksamhetens koppling till näringen får göras i det enskilda fallet och i enlighet med den praxis som finns för respektive näring.

Lagstiftaren har alltså helt nyligen haft anledning att se över bygglovsplikten för ekonomibyggnader och i samband med det kommit fram till att undantaget ska begränsas till de uppräknade näringarna. Vi bedömer att det inte nu finns skäl att utvidga undantaget till att även gälla hästverksamhet rent generellt.

3.19.6 Minska regelbördan och ge stöd i det administrativa arbetet

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att ge Jordbruksverket i uppdrag att minska det totala antalet bestämmelser som gäller hästverksamheter.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att ge Tillväxtverket i uppdrag att utveckla verksamt.se i samråd med branschen.

3.19.7 Veterinära frågor

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att tillsätta en utredning avseende möjligheterna att införa villkorad läkemedelsanvändning till näringsverksamheter med häst. Anledningen är att Länsstyrelsen har svårt att se vilka vanligt förekommande symptombilder på diagnoser i en hästverksamhet som det skulle vara lämpligt för djurhållaren att själv sätta in behandling för. Länsstyrelsen ser risker med exempelvis felbehandlingar och bedömer att villkorad läkemedelsanvändning inte kommer leda till en bättre djurhälsa.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att inkludera transport av hästar för avel och veterinärvård i undantaget från kravet på hälsointyg. Undantaget gäller i nuläget för utställnings- och idrottsevenemang och Länsstyrelsen bedömer inte att undantag även för avel eller veterinärvård skulle öka risker för att smitta sprids.

3.19.8 Utveckla digitala hästpass

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att ge Jordbruksverket ett uppdrag att utveckla system för och införa digitala hästpass. Länsstyrelsen håller med utredaren att en digitalisering kan förenkla registreringen av hästar.

3.9.11 Öka samverkan regionalt och lokalt

Länsstyrelsen anser att hästnäringen ska anses som areell och det ligger därför nära till hands att på regional nivå hantera som lantbruket. Det gör länsstyrelsen inom sitt ansvarsområde bör ha den roll som beskrivs, men att det självfallet görs i samarbete med regionen när det är lämpligt och intresse finns hos dem.

Kapitel 4 Utbildningsbehov inom hästnäringen

4.14.11 Utred krav på utbildningar för ultraljudsundersökningar

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att utreda möjligheten till om exempelvis seminassistenter och husdjurstekniker skulle kunna utföra ultraljudsundersökningar inför seminering och vid dräktighetsundersökning. Det under förutsättning att en sådan utbildning motsvarar den utbildning som veterinärstudenter får inom sin utbildning inom området.

Länsstyrelsen anser att man bör utreda möjligheten för hästföretagare att ingå i målgruppen för kompetensutvecklingen inom GJP. I dag kan hästföretag vara målgrupp för rådgivning kopplat till miljöfrågor, men inte när det gäller företagsutveckling.

Kapitel 5 Möjligheter för fler att delta i hästverksamheter

Utredarens analys om att hästsporten och deltagande i hästverksamhet bär på starka kulturella och traditionella mönster som i dag begränsar breddningen av deltagandet kan särskilt understrykas. Den är i hög grad kvinnodominerad och etablerade könsnormer påverkar både hur sporten uppfattas och vilka grupper som söker sig dit. För att skapa en mer inkluderande och hållbar hästnäring behöver deltagarbasen breddas bortom dagens huvudsakliga målgrupp – flickor och kvinnor med starka socioekonomiska förutsättningar.

Att utredningens bedömningar och förslag omfattar det nyinrättade Fritidskortet, tillsammans med aktuella problematiseringar av införandet, såväl som att MUCF ska tillse riktat statligt stöd till organisationers arbete för barn och ungdomar på lokal nivå inom hästverksamheter utanför idrottsrörelsen, ser vi därför som särskilt positivt.

För att öka ett jämlikt deltagande vill Länsstyrelsen lyfta möjligheten att koppla ett särskilt fritidskort till personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), likt fritidskortet som finns kopplat till bostadsbidrag. Som underlaget i remissen visar handlar deltagande om mer än att utöva en idrott; det är ett sätt att spendera sin fritid och få tillgång till sociala sammanhang. Det är därför viktigt att fritidskortet även kan användas till transport för att umgås i stallet, inte enbart ridlektioner.

De sociala värden med stallet som mötesplats är faktorer som kan bidra till en bättre folkhälsa och positiva samhällskonsekvenser. Genom att minska fokus på träning och tävling och i stället synliggöra att stallmiljön erbjuder fler former av delaktighet än ridning, kan fler känna sig välkomna och utredningens övergripande syfte uppnås.

Samtidigt vill Länsstyrelsen uppmärksamma att stallmiljöer även kan innebära risk för sexuella trakasserier och övergrepp, något som

utredningen endast berör i begränsad omfattning. En studie från Svenska Ridsportförbundet visar att utsatthet förekommer i hästrelaterade miljöer och att hästen i vissa fall kan användas som ett maktmedel av förövare. Över hälften av studiedeltagarna uppger att de någon gång utsatts för sexuella trakasserier eller övergrepp i samband med hästverksamhet, vilket kan omfatta allt från stötande kommentarer till ovälkomna beröringar.¹

Mot bakgrund av detta anser Länsstyrelsen att frågan bör problematiseras ytterligare i relation till flickors psykiska ohälsa och förebyggande arbete mot mäns våld mot kvinnor. Trygghet i stallmiljöer är en förutsättning för att fler barn och unga ska kunna delta i hästverksamhet på ett inkluderande sätt och för att det ska ge positiva effekter på hälsa och välmående.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen anser att hästkött bör kunna få en högre status som livsmedel. Då kan de hästar som inte lämpar sig som arbets- eller sporthästar slaktas, vilket minskar risken att mindre lämpliga hästar säljs billigt med dåligt rykte som följd.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med rådgivaren Kajsa Lycke som föredragande. I den slutliga handläggningen medverkade också enhetschef Mattias Karlsson. I handläggningen i övrigt medverkade handläggarna Louise Christensson och Helena Nilsson, länsveterinären Sara Samuelsson, strategen för regional utveckling Mikael Cullberg, länsjuristen Jonas Ledelius, naturhandläggaren John Dagobert samt utvecklaren Linnea Weinz medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

¹ [Ny studie om sexuella trakasserier och övergrepp i hästsporten | Svenska Ridsportförbundet](#)